

Historiebruk omkring oss

Analys av historiebruk kopplat till tidsperioden, t ex hur individer och grupper använder historia för att kritisera samtida fenomen och påverka våra föreställningar om framtiden - Historia, Årskurs 7-9

Syfte

Politiska ledare världen över använder gärna historiska referenser i sina tal och vår uppgift som historielärare är att synliggöra historiebruk för eleverna. Det kan vi göra genom att visa på det när det dyker upp i aktuella händelser, men det viktigaste är att låta eleverna göra egna undersökningar kring historiebruk för att träna på ett källkritiskt förhållningssätt.

Läraren reflekterar

När fruktansvärda saker händer så försöker vi ibland hitta förklaringen i vår historia. Attacken på Paris har många tolkat som en attack på alla européer och vårt västerländska levnadssätt. DN använder slagord och konstverk från den franska revolutionen som omslag på dagens tidning och i tidningen finns en lång artikel om hur IS har kunnat växa fram. En mycket [läsvärd artikel](#) med en fyllig bakgrundsbeskrivning där det också dyker upp en referens till första världskriget. Det beskrivs hur IS lägger ut en video där "Sykes-Picot-linjen krossas".

Eleverna ska i uppgiften nedan skriva en analys av en valfri film, bok eller spel som skildrar tiden kring första eller andra världskriget. Texterna som jag fått in tidigare år har varit alldeles fantastiska och för första gången så kunde jag på riktigt se hur de arbetat som "historiker". De resonerade om huruvida filmen var trovärdig genom att jämföra den med en mängd andra källor. De var otroligt påhittiga och envisa i sitt arbete. Avslutningsvis fick de skriva en reflektion kring hur filmen använde sig av historia.

Metod

För enkelhetens skull har jag delat in historiebruket i tre delar, för att **underhålla (kommersiellt)**, **undervisa (vetenskapligt)** eller för att **påverka (ideologiskt)**. I undervisningen visar jag aktuella exempel för att belysa olika sätt att använda historiebruk. Flera olika sorters historiebruk kan förekomma i samma berättelse. Vi analyserar tillsammans och försöker klargöra vad bilden, filmen och/eller texten försöker förmedla till oss.

Inledande information om uppgiften – till eleven

Genom film, böcker och spel får vi möjlighet att uppleva historiska ögonblick och lära känna historiska personer. Allt levandegörs och vi kan känna med berättelsens och historiens huvudpersoner. En period som har lockat konstnärer världen över är tiden runt andra världskriget. Det innebär att vi tycker oss veta ganska mycket om denna period. Men vad är sant och vad har hänt, egentligen?

Din uppgift är att välja en film, bok eller ett spel från denna tidsperiod och undersöka vilken kunskap du kan få från den. Du ska dessutom undersöka den händelse som verket baseras på, från andra källor. Du skriver sedan en reflekterande text utifrån verket och de fakta du får fram.

Uppgiften – En mall för analys

- Inledning som väcker intresse. Redan här bör det framgå vilken film du sett och vilken känsla den förmedlar.

- Beskriv sedan den historiska händelsen och var tydlig med var du fått informationen från. Antingen genom att du anger i löpande text eller genom att infoga referens. En faktatext som kan vara ungefär en halv sida.
- Efter det skriver du din analys av filmen och jämför med de fakta du hittat. Du kan utgå från personer eller händelser. Bygger filmen på en sann historia eller är det en sammanslagning av flera olika berättelser? Har personerna i filmen funnits på riktigt? Alla personer eller bara huvudpersonerna? Lyft gärna fram scener som antingen skiljer sig starkt från "verkligheten" eller som tvärtom skildrar det så som det troligen hände.
- Avsluta med en reflektion över hur historia har använts genom tiderna. Här kan du dels skriva om hur historien användes under kriget och dels hur vi använder historia idag. Vilken bild av historien vill filmen ge? Har filmen något specifikt syfte? Vill den skapa bilder av hjältar och skurkar? Försoning eller hämnd? Kriget som underhållning eller varnande exempel? Ta hjälp av texten om historiebruk (hänvisa till något läromedel eller liknande).

Lgr 11 Förmåga

Utveckla förmåga att ställa frågor till historiska källor samt att tolka, kritiskt granska och värdera dessa.

Förmåga att reflektera över hur historia kan brukas i olika sammanhang och för olika syften.

Centralt innehåll

Analys av historiebruk kopplat till tidsperioden, till exempel hur individer och grupper använder historia för att kritisera samtida fenomen och påverka våra föreställningar om framtiden

Betygskriterier

Eleven ställer frågor till historiska källor och för **välutvecklade** resonemang om vad källorna kan berätta om det förflutna samt om källornas relevans och trovärdighet.

Eleven för **välutvecklade** resonemang om hur historia kan brukas i olika sammanhang och för olika syften.